

Durmuş Hocaoğlu

Nedir Şu “Başörtüsü” Denen Şeyin Esrârı?

Yeniçağ, “Analiz” ., 29 Temmuz 2007, Pazar., s.08
“Analiz” Sıra No: 549; 2007-064; Temmuz-13

YENİÇAĞ

Mükerreren ve vurgu belirtmeliyim ki, bir hafta önceki seçim sonuçlarının yol açacağı netîcelerin hiç de hayırhah olmayacağı, topyekûn millet olarak ateşten bir gömlek giymiş bulunduğumuz ve bu topraklardaki bekamızın ciddî sûrette risk altına düşmüş olduğu kanâatini taşıyorum; ancak, yine de aynı şiddette vurgu ile, *vakit, her ne sûrette olursa olsun, iler tutar tarafı olmayan komplo teorileri kurmak, ileri-geri konuşup boşboğazlık, gevezelik ederek, kendi halkına hakarete varan hezeyanlar savurmak değil, beğensek de beğenmesek de karşı karşıya bulunduğumuz mes'eleyi künhüne vâkıf olarak anlamaya çalışmak kastıyla akli selîm üzere soğukkanlı düşünmek zamânıdır* diyor ve bir önceki yazıda kaldığımız yerden devam ediyorum:

Evet: Ne idi ve nedir işbu “başörtüsü” denen şey; ne idi ve nedir, Cumhuriyet’i kuran ve en radikal toplumsal değişim ve dönüşümlere gözünü kırpmadan imza atan inkılapçı kadroların dahi teferruattan addedip üzerine gitmedikleri ve hukukî bir veçhete kavuşturmaya dahi lüzum görmedikleri; ancak, 1968 yılında Fransa’da patlak veren ve dalga dalga bütün Avrupa’ya yayılan talebe hâdiselerine paralel olarak Türkiye’de de uç veren benzer hâdiselerden bu yana geçen kırk yıllık müddetten beri ülkemizi gerdikçe geren, boğazına dolandıkça dolanan, her çözüme denemesinde biraz daha kördüğümleşerek dolandığı bu boğazı bir îdam ipi gibi boğarcasına sıkmaya başlayan ve O’nu vicdânı yaralı ve psişik olarak bir **“bölünük ülke”** - Huntington’un aynıyla Türkiye için kullandığı tâbirle, “torn country” - konumuna getirmeye, toplumu ile devleti arasında git-gide derinlere inerek kangrenleşmeye temâyül etmeye başlayan onulmaz rahnelere sebep olan şey?

Derdini aramayan derman bulamaz; ama derman nasıl aranır? Kestirmeden giderek söyleyelim: İlim herşey değildir hiç şüphesiz, ama yine de en güvenilir olan da odur, yâni bir bakıma başka çâre de yok gayri, ve şükür ki, bunun da bir ilmi var, daha doğrusu birçok ilmin alanına giriyor bu mevzû, tabiatıyla, en başta “sosyoloji” olmak üzere.

Yine kestirmeden gidelim: Pek az kişinin okuduğu ve okuyanların da ne kadarının tam anladığı – veya anlamak istediği - meçhûl olan, hiç kimsenin adına leke konduramayacağı, merhum Mümtaz Turhan’ın bengütaş misâli muhalled eseri “Kültür Değişmeleri”ni kırâat etmek bile kâfi gelecektir, “Başörtüsü”nün altındaki sırrın keşfedilmesine: “Başörtüsü”, bir semboldür; siyâsî değil, kültürel bir sembol ve Sir Charles Bartlett’in tasnifine nazaran, sembollerden oluşan “kültürün sert unsurları”ndan (*‘hard elements of culture’*) olan kılık-kıyâfetin ülkemizdeki belki de en sert kısmı O’dur ve kültürün bütün sert unsurları gibi, üzerine zorla gidilmesi durumunda en fazla kırılğan olması hasebiyle en sert aksülameli vermesi ve sürecin devam etmesi

durumunda da derin bir sosyo-psişik travmaya müsebbib olmasının beklenmesi gereken de O'dur. Bartlett'in bu teorisini ortaya attığı tarihe yakın zamanlarda tatbikata konmuş bulunan kılık-kıyâfet kanunları kapsamına, devlet me'mûreleri hâricinde, kadın kıyâfetlerinin ve dolayısıyla da Başörtüsü'nün düzenlenmesinin alınmayışı – bu teoriden haberdar olduğunu hiç sanmıyorum, ama – muhtemelen, Cumhuriyet reformatörlerinin pratik basîretlerinin netîcesidir ve tabiatıyla doğru olan da budur.

Ancak, yukarıda bahsettiğim tarihten îtibâren, aynı ferâsetten mahrum, kraldan fazla kralcı misillû, Atatürk'ten fazla Atatürkçü işgüzarların git-gide dozu yükselen, Bismarck'ın Katolik Almanlara karşı uyguladığı “Kültür Savaşı”nı (*Kulturkampf*) andıran sertlikleri, aksülameli, dışarıdan hemen görülmeyen, ama için için kanayan bir yaraya ve giderek sosyo-psişik bir travmaya dönüştürdü; şimdi biz bunun acı meyvelerini devşiriyoruz.

“İyi mi oldu ve ne elde ettik” diye düşünen kaç kişi var acaba? Pek fazla olduğunu sanmıyorum; ama biz düşünmek zorundayız.

★ ★ ★

Vakit, soğukkanlı düşünmek vaktidir...
... biraz daha sesli düşünelim, ne dersiniz?

